

แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา
ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
อุบลราชธานี อำนาจเจริญ*

GUIDELINES FOR DEVELOPING SCHOOL PROFESSIONAL LEARNING
COMMUNITIES IN THE PHA TAEM SCHOOL NETWORK UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE UBON
RATCHATHANI AMNAT CHAROEN

ทิพวรรณ พรณภาพ¹, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม², กนกกาญจน์ ศรีสุรินทร์³ และ มัธยม เรืองแสน⁴

Tippawan Punnapop¹, Charoenwit Sompongtham², Kanokkarn Sisurin³ and Matayom Raungsang⁴

¹⁻³บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻³Graduate School, Ratchathani University, Thailand

⁴คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

⁴ Faculty of Education, Rajathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: kbpla29@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 พฤษภาคม 2026; วันแก้ไขบทความ 22 พฤษภาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 24 พฤษภาคม 2569

Received 17 May 2026; Revised 22 May 2026; Accepted 24 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์และ
ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสห

Citation:

*

ทิพวรรณ พรณภาพ, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, กนกกาญจน์ ศรีสุรินทร์ และ มัธยม เรืองแสน. (2569). แนวทางการพัฒนา
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
อุบลราชธานี อำนาจเจริญ. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(4), 1112-1131.

Tippawan Punnapop, Charoenwit Sompongtham, Kanokkarn Sisurin and Matayom Raungsang. (2026).
Guidelines For Developing School Professional Learning Communities In The Pha Taem School Network
Under The Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani Amnat Charoen.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(4), 1112-1131.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

วิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 8 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 15 คน ครูผู้สอน 167 คน รวม 190 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวม 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น มีค่าเท่ากับ 0.32 และ 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีดังนี้ (1) ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC ควรมีการจัดอบรมหรือประชุมเพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกันถึงเป้าหมายและหลักการของ PLC (2) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผนควรระดมความคิดเห็นของทีม PLC ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนการดำเนินงาน (3) ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล ควรนำแผนที่วางไว้ไปใช้แล้วสะท้อนผลการดำเนินงาน (4) ด้านถอดบทเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรร่วมกันถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน ที่ผ่านมาเพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) และ (5) ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ควรให้ผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้คำแนะนำและช่วยเหลือทีม PLC แล้วประเมินผลการดำเนินงาน

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current states, desirable states, and needs for developing school professional learning communities (PLC) in the Pha Taem School Network under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani Amnat Charoen; and 2) to explore guidelines for developing school professional learning communities in the Pha Taem School Network. The research sample consisted of 190 participants, including 8 school directors, 15 deputy directors, and 167 teachers. Additionally, the key informants included 15 individuals comprising school directors, deputy directors, and heads of learning departments. The research instruments were a 5-point Likert scale questionnaire and an interview form regarding the development of school professional learning communities. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and PNI_{modified}

The research findings revealed that: 1) The current state of PLC development in schools under the Pha Taem Inter-school Campus was overall at a moderate level. The desirable state was overall at the highest level. The overall priority needs index (PNI_{modified}) was 0.32 2)The results of the guidelines for developing professional learning communities, derived from semi-structured interviews, were as follows: (1) Building Understanding and PLC Teamwork: Training or meetings should be organized to ensure a common understanding of PLC goals and principles. (2) Goal Setting and Planning: PLC teams should brainstorm and analyze problems together to define goals and operational plans. (3) Implementation and Reflection: Planned strategies should be executed followed by a reflection on the operational outcomes. (4) Lesson Learned and Knowledge Sharing: Lessons should be collectively extracted from previous operations to identify Best Practices. (5) Supervision, Monitoring, and Evaluation:

Administrators or experts should provide guidance and support to PLC teams, followed by an evaluation of the performance.

Keywords: School Professional Learning Community in Pha Taem School Network

บทนำ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การดำเนินงาน PLC ช่วยเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ “ผู้เรียนรู้ร่วมกัน” นอกจากนี้ นักวิชาการหลายท่าน เช่น Sergiovanni (1994) และ DuFour and Eaker (1998) ต่างเห็นว่า PLC เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ร่วม การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาผู้เรียนผ่านการเรียนรู้ร่วมกันของครูอย่างเป็นระบบสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานของครูให้มุ่งเน้นผลลัพธ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับนโยบาย

อย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2566 ในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในภาพรวมยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในหลายกลุ่มสาระ โดยเฉพาะคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างเร่งด่วน ดังนั้น การนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ในบริบทของสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ การพัฒนา PLC ถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2566)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อเป็นประโยชน์ให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการกำหนด

นโยบายขององค์การ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

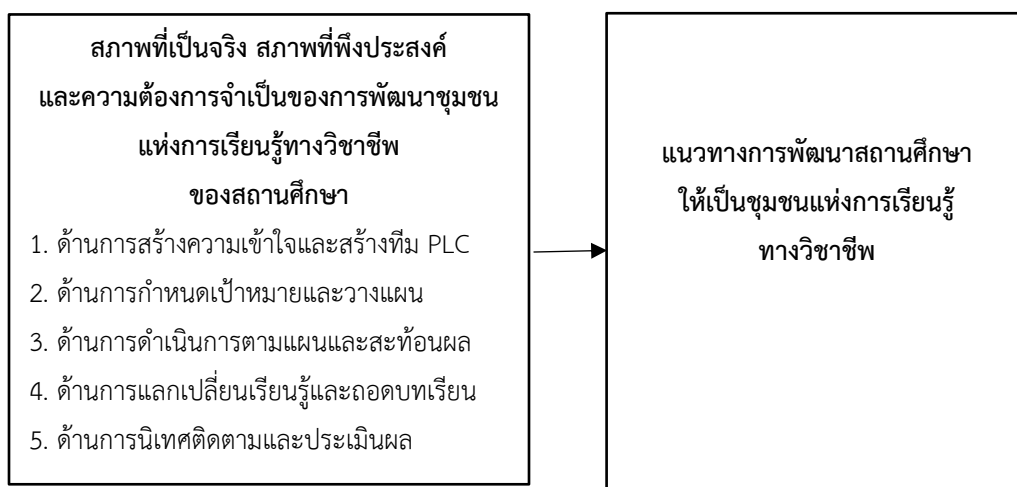
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศึกษากรอบแนวคิดจากนักการศึกษา คือ Dufour (2007) แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC (2) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน (3) ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล (4) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน และ (5) ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำไปสู่การตกผลึกข้อสรุปสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Dufour, 2007) และความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเน้นความสำคัญเป็นชุมชนรูปแบบใหม่ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับทักษะและความสามารถของผู้เรียน จนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ช่วยกันกำหนดไว้ (Hord, 1997)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึง ความหมายของความต้องการจำเป็น หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2560) เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ความหมายการประเมิน

ความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการหาความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพปัจจุบันที่สังเกตได้กับสภาพที่พึงประสงค์ที่ควรจะเป็น (ธัญชนก ศิริโสภิตกุล, 2562) และความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น มีความสำคัญสำหรับการวางแผน เพราะผลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นข้อมูลที่สะท้อนสภาพปัจจุบันที่เป็นจริงและนำไปสู่การวางแผนเพื่อพัฒนาให้เกิดผลตามสภาพที่พึงประสงค์ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2562)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ พบว่า การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังมีทั้งความก้าวหน้าและข้อจำกัด ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ PLC ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ความร่วมมือของครูและวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินงาน PLC ในหลายขั้นตอนแต่ยังพบปัญหา เช่น ความรู้ความเข้าใจของครูยังไม่เพียงพอ ภาระงานมาก การเข้าร่วมกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง และระบบติดตามประเมินผลยังไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่สรุปตรงกันว่า PLC ช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และส่งเสริมคุณลักษณะ ทักษะของผู้เรียนได้ดีหากได้รับพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง (ปริศนา วิโนสุยะ, 2562)

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สรุปได้ว่าความสำเร็จของ PLC ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายด้าน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ความไว้วางใจระหว่างครู ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานร่วมกันเป็นทีม วัฒนธรรมและค่านิยมร่วมขององค์กร ตลอดจนการสนับสนุนจากผู้บริหารและโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม โดยโรงเรียนที่มีความร่วมมือสูงและผู้บริหารมีบทบาทเชิงสนับสนุน จะช่วยให้ครูพัฒนาการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Rebecca, 2015)

โดยสรุป PLC เป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ผ่านการกำหนดเป้าหมายร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การศึกษาแนวทางการพัฒนา PLC ในสถานศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 8 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 15 คน ครูผู้สอน 351 คน ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ รวมทั้งสิ้น 374 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 8 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 15 คน ครูผู้สอน 167 คน ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2568 โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจาก Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 190 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดตามตำแหน่งของบุคลากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และขนาดสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการสร้าง ความเข้าใจ และสร้างทีม PLC (2) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน (3) ด้านการดำเนินการตามแผน และสะท้อนผล (4) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน และ(5) ด้านการนิเทศติดตาม และประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงตามเนื้อหา โดยใช้เทคนิค IOC ค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์กับข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของทุกข้อคำถามมีค่าเท่ากับ 1.00 แปลความหมายว่า คำถามทุกข้อมีความเที่ยงตรงและใช้ได้

3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item - Total Correlation ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยได้ค่าอยู่ระหว่าง .27 - .75 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item - Total Correlation ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยได้ค่าอยู่ระหว่าง .30 - .76 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของCronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม)

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี และนำหนังสือดังกล่าวพร้อมแบบสอบถามเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยขอความร่วมมือจากครูธุรการของโรงเรียนเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามและส่งคืนให้ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและขนาดสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติงาน โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการสร้างความรู้เข้าใจและสร้างทีม PLC (2) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน (3) ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล (4) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน และ (5) ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยกำหนดค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51- 5.00	ระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51- 4.50	ระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
2.51- 3.50	ระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
1.51- 2.50	ระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
1.00- 1.50	ระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$)
โดย มี สูตร ในการ คำนวณ ดังนี้ (สุ วิ ม ล ว' อ ง วา ณิ ช , 2560)

$$PNI_{modified} = (I-D)/D$$

$PNI_{modified}$ หมายถึง ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่คาดหวัง

D หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่เป็นจริง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ

1. ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนมา 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน แล้วกำหนดผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ โรงเรียนละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 กลุ่มสาระ กลุ่มสาระละ 1 คน คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC (2) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน (3) ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล (4) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน และ (5) การนิเทศติดตามและประเมินผล ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษานำมาเป็นประเด็นในการสร้างข้อสัมภาษณ์

3.2 นำข้อมูลจากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน มาวิเคราะห์คำถามแต่ละองค์ประกอบ

3.3 นำข้อมูลที่มีสภาพที่เป็นจริงที่พบมากที่สุด 2 ข้อ ของแต่ละด้านมาสร้างแบบสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสัมภาษณ์)

4.1 ติดต่อนัดหมายกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล นัดวันและเวลา ผ่าน Application LINE ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในประเด็นที่กำหนดไว้แล้วสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.2 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปีการศึกษา 2568

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC (2) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน (3) ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล (4) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน และ (5) ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการหาค่าความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยในประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการสร้าง ความเข้าใจและสร้างทีม PLC (2) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน (3) ด้านการ ดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล (4) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน และ (5) ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ระดับการปฏิบัติ และ $PNI_{modified}$ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น ภาพรวม รายด้านและรายข้อ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมแต่ละด้าน

(n=190)

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI _{modified}
1. ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC	3.15	0.14	ปานกลาง	4.68	0.18	มากที่สุด	0.33
2. ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน	3.17	0.17	ปานกลาง	4.69	0.16	มากที่สุด	0.32
3. ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล	3.22	0.15	ปานกลาง	4.66	0.13	มากที่สุด	0.31
4. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน	3.12	0.14	ปานกลาง	4.72	0.15	มาก	0.34
5. ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล	3.26	0.21	ปานกลาง	4.79	0.13	มาก	0.32
รวม	3.18	0.08	ปานกลาง	4.71	0.04	มากที่สุด	0.32

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.18$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.26$) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล ($\bar{x} = 3.22$) ต่อมาคือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน ($\bar{x} = 3.17$) ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC ($\bar{x} = 3.15$) ตามลำดับ ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน ($\bar{x} = 3.12$)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.71$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.79$) รองลงมาคือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน ($\bar{x} = 4.72$) ต่อมาคือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน ($\bar{x} = 4.69$) ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC ($\bar{x} = 4.68$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล ($\bar{x} = 4.66$)

ผลการศึกษาการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมเห็นว่าด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน มีช่องว่าง เป็นลำดับที่ 1 ($PNI_{modified} = 0.34$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC ($PNI_{modified} = 0.33$) ต่อมาคือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน และ ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ซึ่งมีช่องว่าง (เท่ากัน) ($PNI_{modified} = 0.32$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีช่องว่างน้อยที่สุดคือ ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล ($PNI_{modified} = 0.31$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะนำมากที่สุดในแต่ละด้าน

(N=15)

แนวทางการพัฒนาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ	ความถี่
1. ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC สถานศึกษาควรสำรวจความสนใจ ความถนัด ปัญหาที่ครูประสบในการจัดการเรียนการสอน	13
2. ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน ควรกำหนดปฏิทินการประชุม PLC อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง เช่น ประชุมรายสัปดาห์หรือรายเดือน เพื่อให้ครูมีเวลาพบปะ แลกเปลี่ยนปัญหา และร่วมกันวางแผนแก้ไขอย่างเป็นระบบ	14
3. ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล ควรส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในระหว่างการทำงาน เพื่อให้สามารถเลือกวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสมกับบริบทของปัญหาได้อย่างตรงจุด	12
4. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน ควรจัดประชุมร่วมระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา และแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม	12
5. ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้ครู ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์	11

จากตารางที่ 2 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา พบข้อเสนอแนะสูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC ข้อเสนอแนะ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะนำมากที่สุด คือสถานศึกษาควรสำรวจความสนใจ ความถนัดและปัญหาที่ครูแต่ละคนประสบในการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน ข้อเสนอแนะ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะนำมากที่สุด คือกำหนดผลปฏิบัติการประชุม PLC อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง เช่น ประชุมรายสัปดาห์หรือรายเดือน เพื่อให้ครูมีเวลาพบปะ แลกเปลี่ยนปัญหาและร่วมกันวางแผนแก้ไขอย่างเป็นระบบ ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล ข้อเสนอแนะที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะนำมากที่สุด คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในระหว่างการทำงาน เพื่อให้สามารถเลือกวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสมกับบริบทของปัญหาได้อย่างตรงจุด ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน ข้อเสนอแนะที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะนำมากที่สุด คือจัดประชุมร่วมระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล ข้อเสนอแนะ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะนำมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์

อภิปรายผล

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า มีสภาพที่เป็นจริงของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินงาน PLC ของสถานศึกษาในปัจจุบันยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการวางระบบ และยังมีข้อจำกัดในด้านการงานที่หลากหลายของครูและบุคลากร ทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรม PLC ยังไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม บุคลากรในสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับสูง เนื่องจากเล็งเห็นว่า PLC เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีความพร้อมในด้านทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนา PLC แต่ยังต้องการแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน การสนับสนุนด้านทรัพยากร รวมถึงการบริหารจัดการที่เอื้อ

ต่อการปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริศนา วิโนสยะ (2562) ที่พบว่าสภาพการดำเนินงาน PLC ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน รองลงมาคือด้านความร่วมมือของทีมงาน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านเงื่อนไขการสนับสนุน และด้านภาวะผู้นำร่วมตามลำดับ ซึ่งล้วนสะท้อนถึงความสำคัญของการมีเป้าหมายร่วม การทำงานเป็นทีม และการสนับสนุนจากผู้บริหารในการขับเคลื่อน PLC ให้ประสบความสำเร็จในสถานศึกษา

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษา มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ครูทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ทั้งด้านทรัพยากร เวลา และการบริหารจัดการ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม ยังอยู่ในช่วงการวางระบบและปรับตัวในทางปฏิบัติ ทำให้การขับเคลื่อน PLC ยังไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร แนวทางสำคัญคือ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การใช้ข้อมูลจริงในการแก้ปัญหาผู้เรียน การเปิดชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ทองทวียัยศ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถเสนอแนะได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งควรพัฒนาโครงสร้างองค์กรให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกันของครู

3. แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
พบว่า

3.1 ด้านการสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC พบว่า การเริ่มต้นที่มีประสิทธิภาพควรมาจากการวิเคราะห์ปัญหาจริงในการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละคน พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในทีมอย่างชัดเจน รวมถึงการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร มีการสื่อสารเชิงบวกและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำงานร่วมกันในรูปแบบ PLC ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนา PLC ที่เน้นการเรียนรู้

ร่วมกันบนพื้นฐานของปัญหาจริง DuFour (2004) ซึ่งเชื่อว่าการทำงานร่วมกันของครูจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อมีเป้าหมายร่วมกันและมีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่

3.2 ด้านการกำหนดเป้าหมายและวางแผน พบว่า การจัดทำแผนการดำเนินงานที่มีความชัดเจน เช่น การกำหนดปฏิทินการประชุม การใช้ปัญหาจริงในชั้นเรียนเป็นฐาน และการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่เหมาะสม จะช่วยให้การดำเนินงาน PLC มีความเป็นระบบและสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990) ที่กล่าวว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายร่วม และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล พบว่า ความสำเร็จของ PLC เกิดจากการทำงานร่วมกันของครู การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2561) ระบุว่า PLC ที่เข้มแข็งต้องมีการสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์จริง

3.4 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน พบว่า การเปิดโอกาสให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การนำเสนอผลงาน การใช้ช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย และการมีระบบพี่เลี้ยงหรือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2560) ที่เน้นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาต้องอาศัยเครือข่ายการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล พบว่า การนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ข้อมูลจริงในการวิเคราะห์ กำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน และเน้นการสะท้อนผลเพื่อการพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการนิเทศเชิงพัฒนาที่เน้นการร่วมมือมากกว่าการควบคุม (สุวิมล ว่องวานิช, 2561) ทั้งนี้ การติดตามและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องช่วยให้การพัฒนามีความยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษา ในภาพรวม สภาพที่เป็นจริงของการดำเนินงาน PLC อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีการดำเนินงานมากที่สุดคือ การนิเทศติดตามและประเมินผล ขณะที่ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลและด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน แสดงให้เห็นว่าบุคลากรมีความต้องการพัฒนา PLC อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านที่มีช่องว่างมากที่สุด คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน รองลงมา คือ การสร้างความเข้าใจและสร้างทีม PLC และการกำหนดเป้าหมายและวางแผน ส่วนด้านที่มีช่องว่างน้อยที่สุดคือการดำเนินการตามแผนและสะท้อนผล สำหรับแนวทางการพัฒนา พบว่า ควรเน้นการสร้างทีม PLC บนพื้นฐานปัญหาจริงในชั้นเรียน การกำหนดเป้าหมายและวางแผนอย่างเป็นระบบ การดำเนินงานและสะท้อนผลผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการถอดบทเรียนและเผยแพร่ Best Practice รวมถึงการนิเทศติดตามที่มีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนา PLC มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ โดยนำข้อที่มีค่าช่องว่างสูงสุด มาเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และสนับสนุน ส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 1.2. ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้สำหรับสถานศึกษา หน่วยงานอื่น ควรขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด 1.3. ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา 1.4. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทาง การกำหนดนโยบายองค์การ เพื่อเพิ่มความสามารถและประสิทธิภาพของบุคลากรและองค์การให้เป็นระบบและให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ คือ ควรมุ่งเน้นการขยายผลและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้มีความครอบคลุมและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยควรมีการวิจัยและ

พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน PLC ในสหวิทยาเขตอื่นเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาและ
สังเคราะห์เป็นโมเดลการพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธัญชนก ศิริโสภิตกุลม. (2560). การประเมินความต้องการจำเป็น ด้านจริยธรรมในการใช้
เพชบุรีของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2567 จาก
<http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2070/3/tanchanok.siri.pdf>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปริศนา วิโนสยุะ. (2562). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพในโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38
จังหวัดตราด. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2567 จาก <file:///C:/Users/HP/Downloads/194+274127.pdf>
- วิจารณ์ พานิช. (2560). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ตถาคาพลับ
ลิเคชั่น จำกัด.
- วาสนา ทองทวียังยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู
ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2567 จาก
<http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/3311>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2566). รายงานผลการ
ทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน(O-NET) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2567 จาก
<https://sites.google.com/esdc.go.th.go.th/>
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2560). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2561). การส่งเสริมกระบวนการ PLC ให้มีประสิทธิภาพ. ใน เอกสารการ
ประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2561 เรื่อง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
: พลังครูขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไทย. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

- DuFour, R. (2007). Professional learning communities: A bandwagon, an idea worth considering, or our best hope for high levels of learning? *Middle School Journal*, 39(1), 4-8. <https://doi.org/10.1080/00940771.2007.11461607>
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. National Education Service.
- Hord, S.M. (1997). Professional Learning Communities : Communities of Inquiry and Improvement. *Educational Development Laboratory Sloan management*, 32(1), 7-23.
- Rebecca, M. (2015). *An examination of qualities of effective professional learning communities in urban schools* (Unpublished doctoral dissertation). Baylor University, Waco, TX.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. New York, NY: Doubleday.